

Sally Stuudio kunstikool  
**ÕPPEKAVA**

**Kaasaegse kunsti grammatika**

Kinnitatud:  
Sally Stuudio 1. detsember 2008. a

HTM haridustöötajate täiendkoolitus  
Reg. nr 733 HTM

„Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes 1.1.0603.08 0002“



Euroopa Liit  
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti tuleviku heaks

## **Sally Stuudio kunstikool**

<b>Koolituse nimi:</b>	Kaasaegse kunsti grammatika
<b>Koolituse tüüp:</b>	õpetajate ja (haridus)juhtide koolitus
<b>Sihtrühm:</b>	eri ainete (v.a. kunstiõpetus) õpetajad ja haridusjuhid
<b>Põhikompetents:</b>	kultuuriteadlikkus ja –kompetents
<b>Koolituse maht:</b>	1 AP ehk 40 tundi
<b>Õppeaeg:</b>	2 kahepäevast sessiooni 2 kuu jooksul

### **Sissejuhatus**

Tänases maailmas on erinevad ainevaldkonnad omavahel enam ja sügavamalt seotud, kui see esmapilgul tundub. Kunsti kui meetodit saavad oma tegevuses kasutada eri ainete õpetajad, haridusjuhid ja -ametnikud toetamaks laste, noorte ja ka täiskasvanute arengut iseseisvalt, loovalt ja kriitiliselt mõtlevateks ning vastutustundlikeks inimesteks.

Käesoleva koolituse esmaseks ülesandeks on toetada hariduses kaasaegsele kunstile ja elule avatud, mõtlevat ja eksperimenteerivat lähenemist, kujundades osalejates arusaamist kaasaegse kunsti olemusest, ilmingutest ja seostest teiste valdkondadega filosoofiast, majandusõpetusest ja sotsioloogiast füüsikani. Kaasaegse kunsti väljal toimuva mõistmine aitab teadvustada keskkonnas kõige laiemas mõttes (loodus-, tehis-, sotsiaalne ja kultuurikeskkond) toimuvaid protsesse ning toetab seeläbi osalejate (enese)reflektsioonivõime arengut.

### **Eesmärgid**

1. Suurendada osalejate kunstiteadlikkust, esmajoones täiendades nende teadmisi ja arendades arusaamist kaasaegse kunsti olemusest ja ilmingutest, erinevate tänapäevaste kunstialade ja -suundumuste vahelistest seostest ning kokkupuutepunktidest teiste kultuuri- ja eluvaldkondadega.
2. Ergutada osalejate loovaid võimeid, julgustada ja inspireerida neid olema oma igapäevases töös enam uudishimulikud, tolerantsed ning eksperimenteerivad.
3. Väärtustada ja rakendada kaasaegse kunsti pakutavaid võimalusi eneseväljendus- ja reflektsioonioskuste arendamisel.
4. Aidata kaasa kaasaegse kunsti mõistmise tõusule ja leviala suurendamisele eesti ühiskonnas.

### **Õppekorralduse lühikirjeldus**

Kursus toimub kahe sessioonina, nende vahelisel ajal täidab õppija iseseisva töö ülesandeid.

Lähiõppe maht on 30 tundi, iseseisva töö maht 10 tundi.

Sessioonide vahel täidavad õppijad õppejõudude poolt antud ülesandeid, lisandub

töö kohustusliku ja soovitusliku kirjandusega.

### **Õppemateriaalne baas ja õppevahendid**

Õppetöö toimub Sally Stuudio kunstikooli ruumes. Õpilaste kasutuses on:

kunstiateljee koos spetsiifilise sisustusega (valgustus, molbertid, lauad, toolid, kunstivahendid ja – materjalid);

Sally Stuudio kunstiraamatukogu ja interneti püsiühendusega vabakasutuses arvutid;

loengu- ja rühmatöö stuudio: dataprojektor, interneti püsiühendusega arvuti, valge- ja pabertahvel jne;

virtuaalsed õppematerjalid aadressil [www.kunstikeskus.ee](http://www.kunstikeskus.ee).

Kogu õppekeskkonna ülesehitus on sotsiaalset interaktsiooni ja rühmatöid soodustav.

### **Nõuded koolituse lõpetamiseks**

Osalemine lähiõppes vähemalt 80%

Iseseisva tööna antud õppeülesannete täitmine

**Lõpetamisel väljastatavad dokumendid:** erakooli seaduses toodud nõuetele vastav tunnistus.

Tunnistuse allkirjastamise õigus on erakooli direktoril.

**Õppekava juht:** Annely Köster

[annely@kunstikeskus.ee](mailto:annely@kunstikeskus.ee) 641 8518

**Koostajad:** PhD Heie Treier, MA Prof Kai Kaljo, MA Jane Remm, Annely Köster, MA Vano Allsalu

## **Teemade loetelu koos mahu jagunemisega**

Kõik kursusel käsitletavat teemad mahuvad üldpealkirja „Modernismist postmodernismi ja tagasi“ alla. Loengud ja praktilised tööd katavad ajavahemiku 19. saj. lõpp - 21. saj. algus kunstiajaloo. Loengud baseeruvad teemadel ja küsimustel, mis on kaasaegset kunsti oluliselt mõjutanud.

### **Kunsti ja ühiskonna progress kui läänelik mõtlemisviga.**

Modernistlik mudel ühiskonnas ja kunstis on nii teoreetiliselt kui uskumuslikul tasandil seotud progressi mõistega, mis figureerib läänelikus maailmapildis alates Vana-Kreeka filosoofiast. Modernistlik progressi-keskne maailmapilt toetub paljuski saksa filosoofile Hegelile, kes omakorda mõjutas tugevalt Karl Marxi. 20. sajandiks omandas progress lausa religiooni mõõtmed. Tekkis modernistlik kunstiajaloo käsitlus, mille kohaselt on 20. sajandi modernistlik kunst senise "kunsti progressi" tipp. Progress on 20. sajandi kunsti suur narratiiv. Postmodernistlikus mudelis kritiseeriti modernistlikke termineid ja teadmisi.

Loeng ja rühmatööd: 5 tundi

Iseseisev töö: 20. sajandi kunstiajaloo ajatelje täiendamine kontekstiga (majandus, ühiskond, kultuur jne), kohustusliku ja soovitava kirjanduse lugemine.

Soovitav: näituse külastamine

### **Ilu ja metailu**

Ilu on filosoofiline kategooria. Kunstis, mis on seotud Kanti esteetikaga, on ilukategoorial kindel roll. Postmodernistlikus kunstis (alates 1980ndatest) luuakse seevastu metailu, mis on ilu kui sellise kasutamiseviiside kriitika ja analüüs. Ilu on tänapäeval rakendatud tööle reklaamitööstuses, kriitiline kunstnik ei saa luua siiralt ilu ilma langemata sentimentalismi. Üheks variandiks tänapäeval luua "siirast ilu" on kitsch. Ja ometi tuleb ilu kaasaegsesse kunsti „tagaukse kaudu“ mittelääne kultuuridest. Kas kuskil on olemas "universaalse ilu" võimalus?

Loeng ja rühmatööd: 5 tundi

Praktiline töö<sup>1</sup>: 5 tundi

Iseseisev töö: kirjanduse lugemine

---

<sup>1</sup> Praktilise töö ülesehitus:

1. Reprode vaatamine: näited, milliseid vorme võib kaasaegse kunsti teos võtta
2. Isiklik kogemus, töö materjalidega. Rühmatöö: arutelu ja ideede edasiarendamine.
3. Praktiline ülesanne. Iseseisev projekt.
4. Esitlus. Oma projekti tutvustamine grupikaaslastele ja „meediale“. Kriitika.

## **Mõtlemine**

Kaasaegse kunsti kõige kõrgemalt hinnatud osa iseloomustab see, et selle taga on analüüs – intellektuaalne tegevus. Kõrgelt hinnatud kunst tänapäeval ei ole silmailu ja naudingu pakkumine, silma võrkkestale apelleerimine, vaid eelkõige ajutegevus. Mõtlemiskunsti "isaks" on Marcel Duchamp, kelle loomingust viivad liinid edasi 1960ndate popkunstini ja 1970ndate kontseptualismini. Tänapäeva kunstnik peab olema analüütik, mitte ainult "visuaalteadlane". Kunsti väline vorm meenutab tänapäeval sageli teaduslikke uurimusi.

Loeng ja rühmatööd: 5 tundi

Praktiline töö: 5 tundi

Iseseisev töö: kirjanduse lugemine, essee või miniuurimus teemal:  
„Kool/organisatsioon kui kaasaegse kunsti mõistmist toetav keskkond – mida mina  
saan selleks ärateha?“

Soovitatav töö: näituse külastamine

## **Meie ja teised**

Nii nagu "ilu", on ka „teine“ filosoofiline kategooria. "Teine" on keegi, kellel puudub domineeriv positsioon, ta pakub domineerijale "eksootilist huvi" kui objekt, tal puudub võim, ta on allutatud positsioonil. Lääne kultuuril on tendents suhestuda "teiste" kultuurimudelitega domineerivalt „meie“ positsioonilt, seda nii majanduslikult, sõjaliselt, poliitiliselt kui intellektuaalselt. Samuti saab "teise" kategooriat vaadelda soolisest aspektist, sealjuures on domineerival positsioonil meesugu. Loeng avab, kuidas "teise" kategooria kajastub kunstis.

Loeng ja rühmatööd: 5 tundi

Iseseisev töö: kirjanduse lugemine

## **Kohustuslik kirjandus:**

Kursuse originaalõppematerjalid:

1. Kronoloogiline ajatelg
2. Teemaatiline ajatelg, mis käsitleb kümne 20. saj kunstiajaloo olulise teema muutumist ajas: progress, ilu ja metailu, vaatamine, mõtlemine, *meie* ja *teised*, autor ja Autor, keskkond (psüühiline, loodus-, tehis-), skandaal, soolisus, institutsionaalsus ja kunstiajalood.

Gombrich, E.H. (1995) Kunsti lugu. Avita, Tallinn 1997. Alates lk 557

Kangilaski, J. (2005). Kunstikultuuri ajalugu. Postimpressionismist uue meediani. 12. klassile. Kirjastus Kunst, Tallinn

Lynton, N. (2001). Moodsa kunsti lugu. Avita

### **Soovitav kirjandus:**

Baudrillard, J. (1999). Simulatsioonid ja simulaakrum. Kirjastus Kunst

Bourdieu, P. (2005). Meeste domieerimine. Kirjastus Varrak

Eco, U. (2004). Ilu ajalugu. Eesti Entsüklopeediakirjastus.

Fineberg, J. (1991). Art since 1940. Strategies of being. Laurence King Publishing.

Helme, S., Kangilaski, J. (1999). Lühike eesti kunsti ajalugu. Kirjastus Kunst, Tallinn. Alates lk 81

Juske, A., Kangilaski, J., Varblane, R. (1994). 20. Sajandi kunst. Kirjastus Kunst

Pandora laegas. Kirjastus Kunst. 2000

Ruhrberg, K., Walther, I.F. (2005) Kunst des 20. Jahrhunderts. Malerei. Skulpturen und Objekte.

Neue Medien. Fotografie. Taschen

Ülbed üheksakümnendad. Probleemid, teemad ja tähendused 1990. aastate eesti kunstis. (2001)

Kaasaegse Kunsti Eesti keskus.

Ajakirja kunst.ee temaatilised erinumbrid aastail 2001-2008